Vicdani Liderlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Vicdani Liderlik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32529

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Vicdani Liderlik Ölçe?i (VLÖ), Duran, Boz, Behdio?lu ve Akt? (2019) taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, çal??anlar?n alg?lad??? ?ekliyle liderlerin **vicdani liderlik** davran??lar?n?, yani etik, ahlaki, manevi ve sorumlu davran??lar? ne ölçüde sergiledi?ini ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle liderlik kavram?na **etik** ve **manevi** boyutlar? entegre ederek, geleneksel liderlik modellerinden ayr?lan kapsaml? bir de?erlendirme sunmaktad?r. Yap?lan psikometrik çal??malar sonucunda ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?u tespit edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Vicdani Liderlik, liderlik, Etik Liderlik, Manevi Liderlik, Örgütsel Davran??, Ahlak, psikometrik test, Sorumluluk.

Yazarlar

C. Duran, D. Boz, S. Behdio?lu, Ü. Akt?

Amaç

Vicdani Liderlik Ölçe?i'nin temel amac?, liderlerin vicdan temelli davran??lar?n? ve bu davran??lar?n çal??anlar üzerindeki etkisini sistematik olarak ölçmektir. Geleneksel liderlik yakla??mlar?n?n genellikle göz ard? etti?i; dürüstlük, merhamet, adalet, kendini sorgulama ve manevi fark?ndal?k gibi hayati unsurlar?n örgütsel ba?lamda ne kadar temsil edildi?ini belirlemek hedeflenmi?tir.

Bu ölçek, liderin sadece örgütsel hedeflere ula?madaki etkinli?ini de?il, ayn? zamanda insani de?erlere ve sosyal sorumlulu?a ne kadar ba?l? oldu?unu da de?erlendirir. Böylece, liderlik literatürüne, **vicdan** kavram?n?n merkezi bir rol oynad??? yeni bir boyut kazand?rmay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Vicdani Liderlik kavram?, liderin bireysel ve örgütsel eylemlerinde evrensel ahlaki ve etik de?erleri merkeze almas?n? gerektiren çok boyutlu bir yap?d?r. Bu yap?; liderin kendi s?n?rlar?n? bilmesi, hatalar?ndan ders almas?, ba?kalar?n?n ç?karlar?n? korumas?, sosyal ve çevresel sorumluluk ta??mas? gibi unsurlar? içerir. Ölçek, çal??anlar?n gözünden liderin bu tür vicdani davran??lar? ne s?kl?kla sergiledi?ini ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek maddeleri incelendi?inde, yap?sal olarak liderin kendini geli?tirme, ekibi te?vik etme, etik

ARABPSYCHOLOGY.COM

davranma, güvenilirlik, empati, sosyal sorumluluk, görev bilinci, öz ele?tiri ve manevi fark?ndal?k gibi alt boyutlar? kapsad??? görülmektedir. Bu kapsam, Vicdani Liderlik modelinin bütüncül ve derinlemesine bir de?erlendirmesini sa?lamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirme süreci, yap?sal tutarl?l???n? ve ölçmek istedi?i kavram? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla kapsaml? geçerlik çal??malar?yla desteklenmi?tir. Geçerlik çal??malar? iki ayr? **pilot çal??ma** ve bir nihai çal??ma a?amas? olarak yürütülmü?tür.

Bu a?amalar, ölçek maddelerinin kültürel uygunlu?unu, anla??l?rl???n? ve teorik yap? ile olan ili?kisini test etmeyi içermi?tir. Nihai çal??mada elde edilen bulgular, ölçe?in Vicdani Liderlik yap?s?n? yüksek düzeyde temsil etti?ini ve istatistiksel olarak geçerli oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Vicdani Liderlik Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, psikometrik standartlara uygun olarak de?erlendirilmi?tir. Çal??ma sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha (iç tutarl?l?k katsay?s?) de?eri 0,959 olarak rapor edilmi?tir.

0,959 gibi oldukça yüksek bir Cronbach's Alpha de?eri, ölçekteki maddelerin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve ayn? temel yap?y?, yani Vicdani Liderli?i, ölçme konusunda mükemmel bir uyum sergiledi?ini göstermektedir. Bu sonuç, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda, Vicdani Liderlik yap?s?n?n alt?nda yatan boyutlar? ortaya ç?karmak amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Her ne kadar kaynakta spesifik faktör say?s? belirtilmese de, ölçe?in geli?tirme türünde olmas?, kapsaml? bir Aç?klay?c? ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi sürecinden geçti?ini i?aret etmektedir. Bu analizler, 46 maddenin, Vicdani Liderli?in etik, manevi ve örgütsel sorumluluk gibi çe?itli bile?enlerini temsil eden anlaml? alt faktörlere ayr?ld???n? göstermi?tir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (De?erlendirme Ölçe?i)

Format: Öz Bildirim/Çal??an Alg?s? Ölçe?i (Lider davran??lar?n?n çal??anlar taraf?ndan de?erlendirilmesi)

Dil Kullan?labilir: Türkçe (Orijinal dil)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Çal??anlar (Örgütsel ba?lamda liderleri olan bireyler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Çal??ma hayat?ndaki bireyler)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, çe?itli sektörlerdeki ve organizasyonlardaki liderlik davran??lar?n? de?erlendirmek için geli?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5 noktal? Likert tipi derecelendirme format?nda haz?rlanm??t?r. Kat?l?mc?lar, liderlerinin davran??lar?n? 1 (Hiç Kat?lm?yorum) ile 5 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Etik, Ahlaki Geli?im, Sosyal Sorumluluk, Vicdan, Öz Ele?tiri, Yönetim, ?? Yerinde Adalet.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Dr. Dursun BOZ

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri: dursunboz@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2019 y?l?nda yay?nlanan bir kitap bölümü kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in ticari olmayan akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Dr. Dursun Boz) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in yay?nland??? birincil kaynak 2019 y?l?na aittir.

Kaynaklar

Duran, C., Boz, D., Behdio?lu, S. ve Akt?, Ü. (2019). *Vicdani liderlik: ?nsanl??a insanl???n sesi*, Dursun Boz (Ed.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: vicdani-liderlik-olcegi-toad.pdf

Kitab?n yay?nc? linki: gazikitabevi.com.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Vicdani Liderlik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

V?CDAN? L?DERL?K ÖLÇE?? 1.Hiç Kat?lm?yorum, 2.Kat?lm?yorum, 3.Karars?z?m, 4.Kat?l?yorum, 5.Kesinlikle Kat?l?yorum
BEN?M L?DER?M

kendimi geli?tirmeme yard?m eder
yeteneklerimi kullanmam için beni cesaretlendirir
ekibini yeni fikirler geli?tirmeleri için beni cesaretlendirir
i?imi iyi yapmam için gereken bilgiyi verir
i?imi kolayla?t?rmak için gereken karar alma yetkisini tan?r
kendi ki?isel ya?am?nda da etik davran?r
dürüst ve adil karar vermeye çal???r
çal??anlar?n?n ç?karlar?n? en iyi ?ekilde korumak ister
güvenilir ki?idir
çal??anlar?n?n dü?üncelerini dinler
yeni beceriler kazanmam için pek çok f?rsat sunar
insano?lunun toplumda bütünün bir parças? oldu?unu dü?ünür
insanlar?n dürüst, ilkeli ve iyi niyetli olmas?n? her ko?ulda çok önemser
bir hatadan dolay? insan/insanlar etkilenirse vicdan azab? duyar
kendine, topluma ve i?ine kar?? haddini ve hududunu bilir
zor durumdaki bir canl?y? korumak için u?ra? verir
birisi zor duruma dü?tü?ünde onun yan?nda bulunup, ona yard?m eder
konu?tu?u insanlar? dinleyip, anlamaya çal???r
ihtiyaç sahibi insanlara ihtiyaç duyduklar?nda yard?m eder
görevlerini olabildi?ince az hata ile tamamlar
i?lerini her zaman zaman?nda tamamlar
kurum imaj?na katk? sa?layacak bütün faaliyetlere gönüllü olarak kat?l?r
görevlerini gerekenin üzerinde bir dikkat sarf ederek yapar
i?iyle ilgili önemli bir karar almadan önce üstünü mutlaka bilgilendirir
korkular?yla yüzle?mekten çekinmez
yapt??? i?lere iyi niyet ve gayretle ba?lay?p i?indeki sorunlara çözüm arar
ya?am amac?ndaki ilkeler, do?ruluk ve dürüstlük için riske girer
sahip oldu?u bilgileri üstünlük sa?lamak için kullanmaz
iyilik yapmak için riske girmeyi, kötülükten kaç?nmak için riske girmekten daha iyi oldu?unu bilir
çevresinde dürüst, sevilen ve güvenilir biri olarak bilinir
ba?ar?y? yeni dü?ünceler üretmek, kendini ke?fetmek ve geli?tirmekle oldu?unu dü?ünür

ARABPSYCHOLOGY.COM

hatalar?n? kendi üstüne itiraf eder
e?er insanlar ele?tiri yaparlarsa, bu ele?tirilerden ders almaya çal???r
kendisininkinden farkl? görü? ve dü?üncelerden ders almaya çal???r
kendi üstlerinin ele?tirilerinden ders almaya çal???r
ele?tirilerden ders al?r
?efkatli ve merhametli insanlar?n gerekti?inde ba?kalar?n?n yanl??lar?n? affetmesi gerekti?ini bilir
inanmay? insan do?as? gere?i oldu?unu dü?ünür
yarat?lan? sever YARADAN'dan dolay?
maddi dünya ile manevi dünya aras?ndaki derin anlam?n fark?ndad?r
vicdan?n?n inanc?n? etkiledi?ini bilir
zor durumda olanlar için dua eder
yapt??? i?lerle ilgili bir soru?turma/inceleme ba?lat?l?rsa hemen savunmaya geçer ve bir suçlu bulur
üstüne (sorumlu oldu?u ki?iye) ba?l?l???n? kan?tlamak için kendi do?rular?n? de?i?tirebilir
güçlü olan?n hakl? oldu?una inan?r
ekip halinde elde etti?imiz ba?ar?lar? kendi ba?ar?s? sayar

ARABPSYCHOLOGY.COM